

PROCEDURA BEZPIECZNEGO POSTĘPOWANIA Z OSTRYMI NARZĘDZIAMI, ODPADAMI MEDYCZNYMI I ŚRODKAMI OCHRONY INDYWIDUALNEJ W RADOMSKIEJ SZKOLE WYŻSZEJ

Cel procedury

§1

1. Celem procedury jest opis postępowania z ostrymi narzędziami, odpadami medycznymi i środkami ochrony indywidualnej.
2. Celem procedury jest również redukcja ryzyka narażenia na zranienie ostrymi narzędziami oraz ochrona Nauczyciela akademickiego/ Studenta przed szkodliwymi czynnikami biologicznymi podczas zajęć kształcenia praktycznego.
3. Instrukcja dotyczy wszystkich pracowników prowadzących ze studentami praktyczną naukę zawodu oraz studentów w trakcie praktycznej nauki zawodu.
4. Cele szczegółowe:
 - a) zapobieganie zranieniom,
 - b) zapobieganie ekspozycji zawodowej,
 - c) zapobieganie rozprzestrzenianiu się zakażeń
 - d) odpowiednie postępowanie z odpadami medycznymi,
 - e) ochrona przed szkodliwymi czynnikami biologicznymi.

Definicje

§2

1. **Odpady zakaźne** – odpady medyczne o kodach 18 01 02*, 18 01 03*, 18 01 80* i 18 01 82*, zwane dalej „odpadami zakaźnymi” – są to odpady niebezpieczne, które zawierają żywe mikroorganizmy lub ich toksyny, o których wiadomo lub co do których istnieją wiarygodne podstawy do przyjęcia, że wywołują choroby zakaźne u ludzi lub innych żywych organizmów.
Do tej grupy odpadów zaliczane są: pojemniki na krew, zużyte materiały opatrunkowe, strzykawki, materiały medyczne, szpatułki, rękawiczki jednorazowe, dreny, sondy, kaniule, cewniki, ssaki, fartuchy jednorazowe, próbówki do pobierania krwi itp., igły, skalpele i inne ostre narzędzia jednorazowe oraz inne odpady zawierające żywe drobnoustroje chorobotwórcze lub ich toksyny.
2. **Odpady specjalne** – odpady medyczne o kodach 18 01 06*, 18 01 08* i 18 01 10*, zwane dalej „odpadami specjalnymi” – są to odpady niebezpieczne, które zawierają substancje chemiczne, o których wiadomo lub co do których istnieją wiarygodne podstawy do sądenia, że wywołują choroby niezakaźne u ludzi lub innych żywych organizmów albo mogą być źródłem skażenia środowiska.

Do tej grupy odpadów zaliczane są: chemikalia, w tym odczynniki chemiczne, leki cytotoksyczne i cytostatyczne, odpady amalgamatu dentystycznego.

- 3. Odpady pozostałe** – odpady medyczne o kodach 18 01 01, 18 01 04, 18 01 07, 18 01 09 i 18 01 81, zwane dalej „odpadami pozostałymi” – są to odpady medyczne nie posiadające właściwości niebezpiecznych.

Do grupy tej zaliczane są m.in.: nieskażone narzędzia i ich resztki, chemikalia nie zawierające substancji niebezpiecznych, leki z wyjątkiem leków cytotoksycznych i cytostatycznych opakowania po lekach, szczepionkach oraz inne odpady niezakaźne i nie zawierające substancji niebezpiecznych.

- 4. Ostre narzędzie** to wyrób medyczny, służący do cięcia, klucia oraz mogący spowodować zranienie i w efekcie przeniesienie zakażenia. Do tej kategorii należy zaliczyć wszelkie igły, skalpele, nakłuwacze, wenflony. Jako ostre przedmioty powinny być również traktowane te wyroby medyczne, które przy swoim zwykłym użytkowaniu mogą nieść zagrożenie zranieniem, np. ampułki szklane po otwarciu.

- 5. Odpady medyczne, dzieli się na odpady:**

- a) zakaźne o kodach 18 01 02*, 18 01 03*, 18 01 80*, 18 01 82*
- b) niebezpieczne, inne niż zakaźne o kodach 18 01 06*, 18 01 08*, 18 01 10*
- c) inne niż niebezpieczne o kodach 18 01 01, 18 01 04, 18 01 07, 18 01 09, 18 01 81

Odpowiedzialność

§3

1. Nauczyciele akademicki lub inne osoby prowadzące zajęcia odpowiedzialni są za przeszkolenie studentów w czasie prowadzonych zajęć z zakresu bezpiecznego postępowania z ostrymi narzędziami, odpadami medycznymi i ochrony przed szkodliwymi czynnikami biologicznymi.
2. Studenci odpowiedzialni są za przestrzeganie przepisów BHP oraz zapisów niniejszej procedury.
3. Niniejsza procedura dotyczy również osób sprzątające pomieszczenia oraz przygotowujących materiały, sprzęt i pomieszczenia na zajęcia.

Zalecenia ogólne

Ostre narzędzia

§4

1. Narzędzia należy umieszczać na tackach w taki sposób, aby ich ostre części nie wystawały poza krawędzie tacy.
2. Do przekładania narzędzi należy używać szczypiec, pęset lub innych przyrządów, a w celu przełożenia narzędzi z tac do większych pojemników można przechylić tacę; przy wykonywaniu tych czynności nie należy brać narzędzi bezpośrednio do ręki; przed wycieraniem narzędzi należy upewnić się, że ich ostre części nie są zwrócone w kierunku osoby wykonującej tę czynność.
3. Przy pakowaniu narzędzi do torebek sterylizacyjnych należy je chwytać za rączkę w jak największej odległości od ostrych powierzchni danego narzędzia;

4. Podczas pracy z ostrymi narzędziami należy unikać sytuacji, gdy pole działania będzie poza zasięgiem wzroku pracownika wykonującego daną czynność;
5. Po użyciu igły nie należy nakładać na nią ponownie osłonki.
6. Po wykonaniu iniekcji nie należy zdejmować igieł ze strzykawek; usuwać igły ze strzykawek można tylko wtedy, kiedy jest to niezbędne, np. przy przenoszeniu pobranej krwi do innego pojemnika.
7. Należy wyrzucać ostre zużyte narzędzia do odpowiednich pojemników natychmiast po ich użyciu; pojemniki te powinny być umieszczane w bezpiecznych miejscach, niedostępnych dla osób postronnych, jednak tak blisko miejsca pracy jak to możliwe; powinny być one odporne na przebicie, odpowiednio głębokie i duże.
8. Należy dbać, aby pojemniki z ostrymi narzędziami były odpowiednio oznaczone i wypełnione maksymalnie w 2/3 swojej objętości; zapelnione pojemniki powinny być dokładnie zamykane, odpowiednio magazynowane (jak odpady potencjalnie zakaźne) i natychmiast zastąpione nowymi.

Zalecenia ogólne

Odzież ochronna

§5

1. Przed przystąpieniem do zajęć należy założyć fartuch ochronny.
2. Należy założyć obuwie zmienne z płaską podeszwą, zapobiegającą poślizgnięciu i zakrywające palce stóp.

Zalecenia ogólne

Jednorazowe rękawiczki ochronne

§6

1. Rękawiczki ochronne powinny być stosowane, szczególnie podczas wykonywania procedur medycznych związanych z ryzykiem kontaktu z materiałem potencjalnie zakaźnym. Należy pamiętać, że rękawiczki ochronne nie zabezpieczą przed urazami bądź zranieniami, ale stosowanie ich może zminimalizować wielkość zakażenia, a tym samym zredukować istotnie ryzyko transmisji zakażenia krwiopochodnego. W razie przypadkowego zakażenia i kontaktu z krwią pacjenta rękawiczki ochronne należy jak najszybciej zdjąć i umyć ręce pod bieżącą wodą.
2. Po kontakcie z materiałem zakaźnym rękawiczki należy traktować, jako skażone, tak samo jak wszystkie przedmioty i urządzenia dotykane przez te rękawiczki (np. pipety automatyczne, opakowania odczynników, długopisy, czasomierze itp.).
3. Rękawiczki po użyciu umieścić w pojemniku na odpady medyczne oznaczonym kodem 18 01 03 z czerwonym workiem według §5 niniejszej procedury.
4. Każdorazowo przed założeniem i po zdjęciu rękawiczek należy umyć dłonie.

Zasady postępowania z odpadami medycznymi – opis postępowania

§7

1. Odpady medyczne o kodach 18 01 03* z wyjątkiem odpadów o ostrych końcach i krawędziach są zbierane do pojemników lub worków jednorazowego użycia koloru czerwonego z możliwością jednokrotnego zamknięcia.
2. Odpady o ostrych końcach i krawędziach zbiera się w miejscu ich powstawania do pojemników jednorazowego użycia, sztywnych, odpornych na działanie wilgoci mechanicznie odpornych na przekłucie lub przecięcie.
3. Odpady medyczne o kodzie 18 01 06* są zbierane do pojemników lub worków jednorazowego użycia koloru żółtego z możliwością jednokrotnego zamknięcia.
4. Odpady medyczne o kodach 18 01 01, 18 01 04 oraz kodzie 18 01 07 (w miarę zaistnienia takiego odpadu) a także 18 01 09 są zbierane do pojemników lub worków jednorazowego użycia albo do pojemników wielokrotnego użycia koloru niebieskiego.
5. Worki czarne z odpadami umieszcza się na stelażach lub w sztywnych pojemnikach jednorazowego lub wielorazowego użycia w sposób pozwalający na uniknięcie zakażenia osób mających kontakt z workiem lub pojemnikiem (bez kontaktu z dłonią).
6. Worki i pojemniki należy wypełnić odpadami nie więcej niż do 2/3 ich objętości w sposób umożliwiający ich bezpieczne zamknięcie. Niedopuszczalne jest otwieranie raz zamkniętych pojemników lub worków jednorazowego użycia.
7. Pojemniki twardo ściennie wymienia się tak często jak na to pozwalają warunki przechowywania i właściwości odpadów medycznych w nich gromadzonych, jednak nie rzadziej niż co 72 godziny.
8. Pojemniki twardo ściennie po ich zamknięciu umieszcza się w workach o kolorze odpowiadającym rodzajowi odpadu
9. Pojemnik lub worek z odpadami medycznymi w miejscu ich powstawania posiada widoczne oznakowanie identyfikujące, które zawiera:
 - kod odpadów medycznych w nim przechowywanych,
 - nazwę wytwórców odpadów medycznych,
 - numer REGON wytwórcy odpadów medycznych,
 - numer księgi rejestrowej wytwórcy odpadów medycznych w rejestrze podmiotów wykonujących działalność leczniczą, o którym mowa w ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1638, 1948 i 2260), wraz z podaniem organu rejestrowego,
 - datę i godzinę otwarcia (rozpoczęcia użytkowania),
 - datę i godzinę zamknięcia.
10. Zapełnione i zamknięte worki lub pojemniki z odpadami medycznymi o kodzie 18 01 03 należy transportować w podwójnych workach co 72 godziny do pomieszczenia gromadzenia odpadów medycznych.
11. Odpady medyczne o kodzie 18 01 09 (leki przeterminowane) są przekazywane według procedury.
12. Zapewniony jest:

- dostęp do umywalki z bieżącą zimną wodą, dozownik z mydłem i środkiem do dezynfekcji rąk oraz ręczniki jednorazowego użytku,
- dostęp do wody ciepłej do celów porządkowych,
- wydzielone miejsce do przechowywania czystych oraz zbierania brudnych środków ochrony indywidualnej dla osób przebywających w miejscach przeznaczonych do wstępnego magazynowania odpadów medycznych,
- zapewnia się pojemniki na czyste rękawiczki.

Zasady postępowania z ostrymi narzędziami – opis postępowania

§8

1. Dobra organizacja miejsca wykonywania świadczeń z użyciem ostrych wyrobów medycznych w sposób pozwalający na uniknięcie lub zminimalizowanie narażenia na zranienia i zakłucia.
2. Opracowanie i wdrażanie instrukcji bezpiecznego postępowania z ostrymi narzędziami (w szczególności zakaz ponownego zakładania osłonek na ostre narzędzia).
3. Eliminowanie przypadków zbędnego stosowania ostrych narzędzi, jeżeli charakter wykonywanych świadczeń na to pozwala.
4. Zapewnienie ostrych narzędzi zawierających rozwiązania chroniące przed zranieniem.
5. Zapewnienie warunków do bezpiecznego gromadzenia, przechowywania i usuwania odpadów medycznych z zastosowaniem łatwo dostępnych, bezpiecznych i oznakowanych pojemników, które są umieszczone w pobliżu miejsca używania i przechowywania ostrych narzędzi.
6. Promowanie dobrych praktyk w zakresie posługiwania się ostrym sprzętem.
7. Zabezpieczenie środków ochrony indywidualnej odpowiednich do stopnia narażenia.
8. Wdrożenie odpowiednich środków profilaktycznych, uwzględniających organizację i warunki pracy.
9. W przypadku zranienia się ostrym narzędziem postępowanie zgodne z *Procedurą postępowania po zranieniu lub kontakcie z materiałem zakaźnym w Radomskiej Szkole Wyższej*.